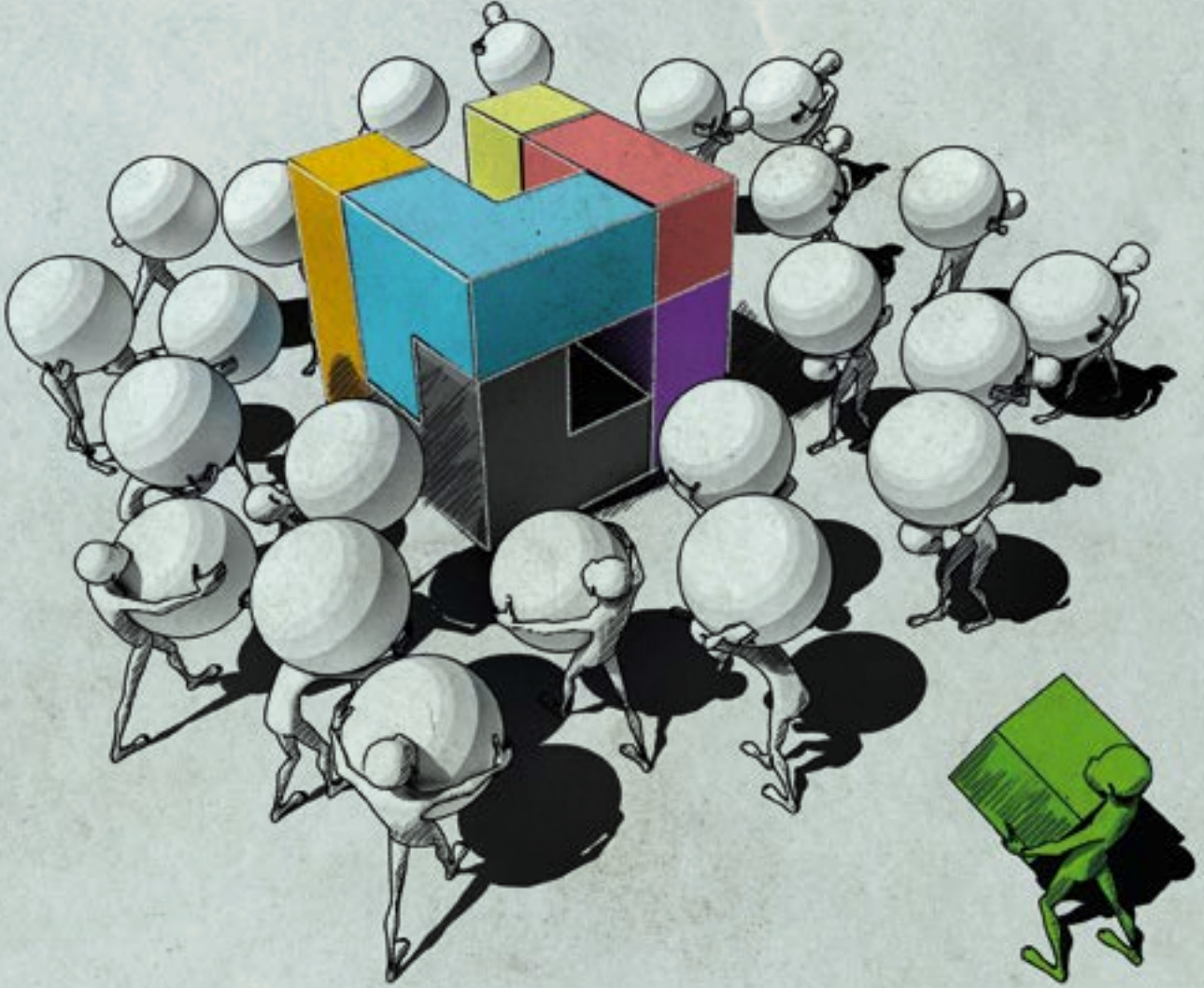

TOHUM

FİKRE
SANATA
RUHA

SAYI

166

BAHAR - 2020
MART-NISAN-MAYIS

DOSYA

EHLİYET VE LİYAKAT

Prof. Dr. Recep Şentürk - Eğitim Alanında Ehliyet ve Liyakat • Dr. Necdet Subaşı - Ehliyet ve Liyakat
Liyâkât Meselesine Dair Bir Derkenar • Sivrisinek • Sinema Saf Süt Gibidir • Sihaların Babası
Ehliyet ve Liyakat Ahlâklı Birey Olmayı da İçerir • Kavramlar • Kitaplar • Çizgizar

R

BAHAR - 2020
MART- NİSAN - MAYIS

SAYI:166

ÖNDER Adına İmtiyaz Sahibi
KAMBER ÇAL

Yayın Yönetmeni
ALİ YILDIZ

Editör
NURİYE ÇAKMAK ÇELİK

Yayın Kurulu
ABDURRAHİM AYAR
AHMET KAAAN
DEMET TEZCAN
EMETİ SARUHAN
ERSİN ÇELİK
GÜLCAN TEZCAN
MEHMET SÖNMEZ
MUKADDER GEMİCİ
SÜMEYYE ERTEKİN
RAİF NAS
TAYFUR ESEN
YUNUS TEKGÖÇEN

Tasarım Uygulama
ÖNDER BASIN TANITIM
İSLAM ŞENSÖZ

Kapak
NECMETTİN ASMA

Reklam
HALİL KURBETOĞLU

Baskı
??

İletişim
AKŞEMSETTİN MAH.
ŞAİR FUZULİ SK. NO:22
FATİH- İSTANBUL

0(212) 519 1953

Her hakkı mahfuzdur.
Dergilike yazı, fotoğraf ve diğer
görsellerin izin alınmadan veya
kaynak gösterilemeden her türlü
ortamda yayınlanması yasaktır.

önder
1950
İMAM HATİPLİLER DERNEĞİ

Ali YILDIZ
Yayın Yönetmeni

DOSYA ADI

EHLİYET VE LİYAKAT

EĞİTİM ALANINDA EHLİYET VE LİYAKAT

PROF. DR.
RECEP ŞENTÜRK

İbn Haldun
Üniversitesi Rektörü

***Toplumsal barış,
kalkınma ve ilerleme
ehliyet ve liyakati temel
alan bir sisteme dayalıdır.***

Olmazsa olmaz şartıdır.

***Eğer ehliyet ve liyakate
dayalı bir siyasi sistem,
ekonomik sistem, kültürel
sistem, sosyal sistem
yoksa bir ülke asla ve asla
kalkınamaz, ilerleyemez.***

***Bugün Türkiye olarak
kalkınmayı hedefliyoruz.***

***Aslında bugün değil 200
yıldır bu hedefimiz var.***

***İnşallah bunu ehliyet ve
liyakate dayalı bir sistem
kurarak gerçekleştireceğiz.***

***Bu aynı zamanda
adaletin ve toplumsal
barışın da ön şartıdır.***

Ehliyet ve liyakate dayalı bir sistem yoksa o toplumda adalet olmaz, adalet yoksa toplumsal barış da olamaz. Bu evrensel bir sorun. Tüm dünyada bir tarafta ehliyet ve liyakatle bir yerlere gelmek isteyenler var, bir tarafta da imaj ve etiketleriyle, bağlantılarla bir yerlere gelmek isteyenler var.

Batıda ehliyet ve liyakate dayalı sisteme meritokrasi ismi veriliyor. Meritokrasinin zıddı aristokrasi. Yani soyundan dolayı bir yerlere gelmeye çalışanlar. Oligarşi, nepotizm, partizanlık, kakistokrasi, idiokrasi gibi isimler verilmiş. İdiokrasi, çok güzel bir kelime, ahmakların üst makamlara getirildiği bir sistem demek. Sırf imajlarından, etiketlerinden dolayı... Meritokrasinin temelinde adalet vardır. Meritokrasinin olmadığı yerde zulüm, adaletsizlik ve ayrımcılık vardır. İslam, meritokrasiyi savunur. Yani liyakate dayalı bir sistemdir. İslam, nomokrasiyi savunur, yani hukuka, ahlaki kurallara ve değerlere dayalı bir sistemdir.

Şu üç soruyu ele alacağım. “Ehliyet ve liyakat nedir? Adalet ve toplumsal kalkınmayla ilişkisi nasıldır?” İkincisi, “Liyakat ve ehliyetin ölçütleri nelerdir, kriterleri nelerdir? Bir kişide eh-

İlim rütbesi bütün siyaset mertebelerinin hepsinin üstündedir. Onun için imam hatiplerden beklediğimiz, dünyaya ışık tutacak alimler yetiştirmeleridir.

liyet ve liyakat olmadığını hangi ölçütlere göre değerlendiririz?” Üçüncüsü, “Liyakat ve ehliyet sahibi bir nesil nasıl yetiştirebiliriz? Böyle bir nesil yetiştirebilmek için nasıl bir eğitim sistemine ihtiyacımız vardır?”

İmam hatipler kuruluşlarından beri liyakat ve ehliyet sahibi insanlar yetiştirmeyi hedefliyor. Etiket ve imaj peşinde koşmayan insanlar da imam hatipleri tercih ediyor. Çünkü imam hatipten çok daha yüksek başka okullar var, özellikle de zeki çocuklara etiketi olan o okullara gitmeleri tavsiye ediliyor. Ama imam hatipler ehliyet ve liyakati hedefliyorlar. Öğrencilerine ehliyet ve liyakat vad ediyorlar. Ehliyet ve liyakatin ölçülerini de kendi kül-

türümüzden, medeniyetimizden ve dinimizden alıyorlar. Çünkü her kültürde ehliyet ve liyakatin kriterleri, ölçütleri değişebiliyor. Bu yüzdendir ki, milletimiz de imam hatiplere teveccüh ediyor. Çünkü burada verilen eğitimle milletimizin kültürü, değerleri, ehliyet ve liyakat ölçütleri örtüyor.

Milletimiz bu okullara ve bu okulların mezunlarına teveccüh gösteriyor. En düşük mertebelerinden ülkemizin en üst yönetim makamı olan cumhurbaşkanlığına kadar bu tür makamları milletimiz imam hatip mezunlarına güvenle teslim ediyor. Çünkü milletimiz şunu düşünüyor, “Bu okulun mezunu liyakat ve ehliyet sahibidir. Bu ülkenin yönetimini

ona teslim edebiliriz. Bu konuda hiçbir endişemiz olmadan bu işi gerçekleştirebiliriz”. Bu da aynı zamanda şunu gösteriyor. Demek ki, imam hatip mezunları liyakat ve ehliyetle akranlarıyla çok güzel rekabet yürütüyorlar ve bu rekabette her alanda başarılı oluyorlar. Özellikle de siyaset alanında başarılı olduklarını burada açıkça görebiliyoruz ama en üst mertebe ilim mertebesidir İslam medeniyetine göre. İlim rütbesi bütün siyaset mertebelerinin hepsinin üstündedir. Onun için imam hatiplerden beklediğimiz, dünyaya ışık tutacak alimler yetiştirmeleridir.

Tek bir ayet, Kab'e'nin içinde peygamberimize vahiy olunmuş. “Emaneti ehline veriniz” ayeti,

Kabe'nin içinde vahyolunmuştur. Ne kadar önemli olduğunu buradan anlayabiliriz. Peygamberimiz (sav) Mekke'yi fethettikten sonra Kabe'nin anahtarlarını istiyor. O güne kadar anahtarlar Osman Bin Talha tarafından layıkıyla hıfz edilmiş. Anahtarı alıyor, Kabe'yi açıp içine giriyor. İnsanlar merak ediyorlar, anahtarı Osman Bin Talha'dan aldı, acaba şimdi kime verecek? Ve en önemli aday amcası Abbas. Çünkü hacılara su verme işinden sorumlu olan o. İnsanlar düşünüyorlar ki, 'Osman Bin Talha kim, amcası var... Şimdi bu anahtarları amcasına teslim edecek? Ama Kabe'nin içinde peygamberimize bu ayet nazil oluyor. Allah'ü Teala emrediyor: "Allah size emanetleri mutlaka ehline vermenizi ve insanlar arasında hükmettiğinizde

adaletle hükmetmenizi emreder". Ve Resulullah (sav) Kabe'den çıkıyor bu ayeti okuyor, anahtarı amcasına değil ehliyet ve liyakat sahibi olduğunu ispatlamış Osman Bin Talha'ya teslim ediyor.

Ve ona şöyle diyor: Siz zulme dalmadıkça bu emaneti sizden kimse alamaz. Demek ki, Allah'ü Teala bize zaman zaman ehliyet ve liyakatimizden dolayı belli emanetler, belli makamlar, belli görevler veriyor ama zulme daldığı zaman da bu emanetleri elimizden alıyor. Bunu da peygamberimiz ifade ediyor.

*Peygamberimiz (sav)
açıklık getiriyor:
"İsler, makamlar,
görevler ehil
olmayana verildi mi
kıyameti bekle".*

Peki ehliyet ve liyakat kaybolursa, meritokrasi dediğimiz böyle bir sistem kurulmazsa ne olur? Peygamberimiz (sav) bunun cevabını çok güzel vermiş. "İsler ehil olmayan insanlara verildiği zaman kıyameti bekle" diyor. Buradaki kıyamet evrenin kıyameti değil, bir grubun kıyameti, bir devletin kıyameti, bir medeniyetin kıyameti... Biz bunu Osmanlı'nın cöküşüyle yaşadık, Allah bize bir daha yaşatmasın.

Bu hadisin söyleniş sebebi çok ilginç. Ayetlerin sebebi nüzül, hadislerin sebebi vürudü var. Bir keresinde peygamberimiz (sav) sahabeyle sohbet ederken bir bedevi geliyor. Bedeviler adap usul çok fazla bilmediklerinden dolayı sohbeti keserek peygamberimize soruyor, diyor ki: "Ya Resulullah kıyamet ne zaman

kopacak?” Peygamberimiz sohbetini kesip cevap vermiyor. Bazı insanlar diyorlar ki, “Herhalde duymadı.” Bazıları da diyor ki, “Duydu ama neden sohbetimi yarıda kestini diye kızdı cevap vermiyor.” İçlerinden böyle düşünüyorlar. Sonra Resulullah (sav) sözlerini bitirip soruyor: “Kıyameti soran o adam nerede?” Bedevi diyor ki, “Buradayım Ya Resulullah.” Diyor ki, “Emanet zayi edildi mi kıyameti bekle”. Tabi bedevi bunu anlamıyor. Diyor ki, “Ya Resulullah, emanet nasıl zayi edilir?” Peygamberimiz (sav) açıklık getiriyor: “İsler, makamlar, görevler ehil olmayana verildi mi kıyameti bekle”.

İste demek ki, adalete, ehliyet, liyakate dayalı olmayan bir sistem çökmeye mahkumdur. Peki işler neden ehliyet ve liyakati olmayan insanlara verilir? Bunun sebebi nedir? Sosyolojik olarak hadisi şerifi açıklamak istiyorum. Birincisi, ehliyet ve liyakat sahibi adam yoktur, mecburen insanlar kahtı rical dediğimiz ehliyetsiz liyakatsiz insanlara o görevleri verirler. Çünkü oraya birini oturtmak lazım. İkincisi, ehliyet ve liyakat sahibi insanlar olduğu halde haksızlık yapılarak, zulüm yapılarak işler onlara değil, ehil olmayan insanlara, etiketi, imajı, bağlantıları olan insanlara verilir.

İste bu iki durum da o toplumun, o devletin, o sistemin kıyametidir. Birincisinde cehalet hakim olmuş, bu sistem kendini yenileyecek adamları yetiştiremiyor. İkincisinde burada adamlar

Peki niçin liyakat? Emaneti yüklenmeye, taşımaya niçin ehliyet ve liyakat gereklidir? Nedir o emanet? Dinimiz, vatanımız, bayrağımız ve en önemlisi yeni nesiller bizlere emanet. Allah'ın emaneti. Öğretmenlik, hocalık, milli eğitim, üniversite bu emanetleri yüklenmek demek. Çok ağır bir vazife.

var kaliteli, onlara hizmet etme, is yapma şansı verilmiyor. İkisinde de sistem çökecek demektir.

Emanet kelimesi çok anahatar bir kelime. Alimler bunu kitaplarda şöyle tanımlıyorlar: Allah'ın bir insana yüklediği bütün görevler. İnsanlığımızı gerçekleştirmemiz bir emanettir. Allah'ın yeryüzünde halifesi olmamız bir emanettir. Bakın bu halife kelimesi çok yanlış anlaşılıyor. Her insan Allah'ın yeryüzünde halifesidir. Devlet başkanı ise Resullullah'ın halifesidir. Her insanın makamı aslında devlet başkanından daha yüksektir. Allah'ın halifesi mi daha yüksek, peygamberin halifesi mi? İnsanı bundan daha fazla onurlandıran hiçbir felsefe görmedim, ne batıda ne doğuda.

İnsanı Allah'ın halifesi yapmaktan, böyle bir üstün onur vermektan daha başka ne olabilir ama bu bir emanet. İnsanlığımız bize emanet. Yine aynı

şekilde yeryüzünü imar etmek, inşa etmek. Bu da Allah'ın bize bir emaneti.

İnsanın hak ve vazife sahibi olmasına ehliyet deniyor. Ehliyet sahibiyse bir insan hakları olur, vazifeleri olur. Ehliyet sahibi değilse hakları ve vazifeleri olamaz. Ehliyet, emanetin ön şartıdır. Tüm ibadetler, muamelat, ahlak, bütün bu vazifelerimiz hepsi Allah'ın Teala'nın bize emanetidir. Bunları yapmadığımız zaman kendi içimizde emaneti zayi etmişiz demektir. Nasıl ki, devlette emanet zayi olunca devlet çöküyor, insanın iç yönetiminde de emanet zayi edilince yani Allah'ın insana yüklediği vazifeler gerçekleştirilmediğinde insanın iç yönetimi çökmüş demektir.

Peki niçin liyakat? Emaneti yüklenmeye, taşımaya niçin ehliyet ve liyakat gereklidir? Nedir o emanet? Dinimiz, vatanımız, bayrağımız ve en önemlisi yeni nesiller bizlere emanet. Allah'ın emaneti. Öğretmenlik, hocalık, milli eğitim, üniversite bu emanetleri yüklenmek demek. Çok ağır bir vazife. Bizim siyasetname literatürümüzde denir ki; her makam, her görev bir emanettir. Emanet ne demek? O senin değil, sana geçici olarak verilmiş. Peki kimin emaneti? Bir, Allah'ın emaneti. İki, Peygamberin emaneti. Üç, ümmetin emaneti. Dört, ulul emrin emaneti. Bunlara karşılı mesulsün, dünyada ve ahirette bunun hesabını vermeye yükümlüsün. Yarın Allah'ın Teala, peygamberimiz ve ümmet sana soracak: “Seni şu makama getirdik, sen ne yaptın?”

Hesaba cekilebilirlik, hem dünyevi olarak hem de uhrevi olarak. Bize verilen emanetler insan olarak çok büyük. Allah bu emaneti yerlere, göklere tevdi ediyor, onlar kabul etmiyor, insan üstleniyor. Nedir o emanet? Gökler bize emanet. Atmosferi korumakla yükümlüyüz, atmosferin delindiğinden, zarar görüldüğünden bahsediliyor, demek ki sahip çıkamıyoruz. Denizler bize emanet, çöp adalarından, plastik adaları olduğundan bahsediliyor okyanuslarda. Demek ki, denizler emanetine sahip çıkamıyoruz. Ağaçlar bize emanet, denizdeki balıklar bize emanet, kuşlar, çiçekler bize emanet. Tüm beşeriyet, tüm dünya ve hepsinden önemlisi tüm ümmet bize emanet.

Tarihimiz, medeniyetimiz, eccadın bize bıraktığı tarihi eserler bunlar hepsi bize emanet. Tarihi eserleri restore ediyoruz. Tamir ediyoruz, bakımını yapıyoruz ama hepsinden önemlisi Allah'ın şaheseri olan insanların tahrip edilen kalplerini restore etmek, akıllarını restore etmek. Tahribatın en derini, en büyüğü akıllar ve kalpler üzerinde gerçekleşmiştir. Ama unutmayın restore etmek çok daha ince bir işçilik, çok daha ustalık gerektiriyor.

Ruhumuz bize emanet. Hani derler ki, emaneti teslim edeceğiz, emaneti taşıyoruz. Bedenimiz bize emanet. Bazıları bedeni kendinin zannediyor. Sen kaç para verdin de aldın, tapusu ne-

Ancak materyalist ve kapitalist modern bilim ve eğitim Allah'ın insanlara emanet ettiği çevreye ihanet etmiştir, aileye ihanet etmiştir, evrene ihanet etmiştir. Bugün çevreyi kirleten teknolojileri kim üretti? Çok saygı duyduğumuz modern bilimin öncüsü olan insanlar, mühendisler. Neden? Çünkü dinden, değerlerden, ahlaktan kopuk sadece güç ve menfaat peşinden gittiklerinden dolayı.

rede? Allah'ın sana verdiği bir emanettir senin bedenin. Çocuklarımız bize bir emanettir, eşlerimiz bize bir emanettir. İşte bunların hepsi Allah'ı Teala'nın bize vermiş olduğu emanettir.

Ancak materyalist ve kapitalist modern bilim ve eğitim Allah'ın insanlara emanet ettiği çevreye ihanet etmiştir, aileye ihanet etmiştir, evrene ihanet etmiştir. Bugün çevreyi kirleten teknolojileri kim üretti? Çok saygı duyduğumuz modern bilimin öncüsü olan insanlar, mühendisler. Neden? Çünkü dinden, değerlerden, ahlaktan kopuk sadece güç ve menfaat peşinden gittiklerinden dolayı.

Yine aynı şekilde bu modern eğitimden geçen insanlar bireyselliği yüceltiyor, aileyi aşağılıyor. Çoluk çocuk sahibi olmuyor. Demek ki bu modern eğitim, modern bilim, aileye ihanete götürüyor insanları. Çünkü onun arkasında kapitalist, ferdiyetçi, materyalist bir yaklaşım var. Taha Abdurrahman, büyük düşünür, onun çok sevdiğim bir kitabı var. Emanetçi olarak siyaset, emanet bilinciyle siyaset. Çünkü siyasetin ne olduğu konusunda çok farklı teoriler var. Siyasetin amacını güç kazanmak veya çıkar elde etmek olarak görüyorlar. Ama Taha Abdurrahman diyor ki, "Siyaset emanet taşımaktır."

Şimdi konuya böyle yaklaştığımızda siyaset kavramı tamamen değişiyor. Çok farklı bir teorik zemin üzerine oturuyor. Bizim tüm geleneğimizde de böyledir. Ama maalesef bugün siyaset bilimi bölümlerinde böyle bir siyaset anlayışı okutulmuyor.

Bu açıdan baktığımızda her makam bir emanet, her vazife bir emanet. Makamlar emanet görüldüğü zaman siyasete çok farklı bir anlam yükleniyor. Bizim kamu yönetimi bölümlerimizde, siyaset bilimi bölümlerimizde böyle bir anlayış yeniden hakim olsa çok daha farklı bir yönetim tarzı ortaya çıkar.

Devlet emanet, devlet makamları emanet. Emaneti de sahibinin istediğine göre korumak ve gözetmek gerekiyor. Peygamberimiz (sav) devleti ilk

defa emanet olarak kurumsallaştıran ve kuramsallaştıran kişidir. Onun yaşadığı dönemde devlet başkanları devleti kendi mülkiyetleri olarak görüyorlar. Devlet hazinesini kendi hazinesi olarak görüyor. Devlet hazinesini ilk defa devlet başkanının mülkü olmaktan çıkartan Hz. Peygamberdir. Demıştır ki, "Beytülmal bana ve aileme haramdır." İlk defa, büyük bir devrim. Siyaset tarihinde, devlet yönetiminde büyük bir devrimdir. Ve kendisi devlet başkanı olarak maaş almadan çalışmıştır. Gönüllü, ibadet niyetiyle.

Dünya tarihinde maaşla çalışan ilk devlet başkanı Hz. Ebubekir efendimizdir. Kendisi büyük bir tüccar ama halife seçildikten sonra bir taraftan ticaretini yapıp geçimini temin etmeye çalışıyor, bir taraftan devletin işlerini yürütüyor. Tabi devlet de büyüyor,

Afrika'ya doğru, İrana doğru genişliyor, savaşlar yaşanıyor. Bu sefer Sahabe-i Kiram diyor ki, "Sen kendini helak ediyorsun. Sana beytülmalden ücret tahakkuk ettirelim, sen geçimini onunla idame ettir." Ne kadar ücret tahakkuk ettiriyorlar, biliyor musunuz? Asgari ücret. Geçimini idare edecek kadar. O, bu şekilde hizmet ediyor.

Bunların hepsi siyaset emanet olarak görüldüğü zaman neler olacağını birkaç örneği. Osmanlı padişahları da maaşla çalışıyordu. O dönemde 14. Lui "Devlet benim" diye haykırıyordu ama Osmanlı padişahları devlet memuruydu, maaşla çalışıyordu. Ona da tımar, zemat veriyorlardı. Hazine-i Amme ile Hazine-i Hassa ayırdı. Hatta parası yetmediği zaman borç alan padişahlar var.

Bu noktada devletin bu emanet anlayışıyla ortaya çıktığında nasıl bir yapı meydana geleceğini İbn-i Haldun Mukaddime eserinde özetlemiştir. Bu şema, İbn-i Haldun'un kendi imzasını taşıyan bir yazma mukaddime nüshasında Süleymaniye Kütüphanesi'nde duruyor. Burada İbn-i Haldun peygamberimizin geleneğinden gelen bir devlet yönetimi nasıl olur bunu ifade etmiştir.

Burada en önemli mesaj şudur, devleti daire şeklinde çizmiş olması. Genellikle doğuda ve batıda devlet resmedilirken piramit şeklinde resmediliyor. Bir de Hobbs'un canavar şeklinde resmettiği var. İbn-i Haldun devleti yuvarlak bir daire şeklinde çizmiş. Devletin piramit değil de daire şeklinde yapılandırılması çok büyük bir devrimdir.

Eşitlikçi, katılımcı bir devlet ve yönetim anlayışını burada ortaya koymuştur.

Çünkü bizim yönetim sistemimizde yöneticilik, piramidin tepesinde oturup insanları sömürmek, onları ezme anlamında değil, onlarla birleşip emaneti taşımak anlamına gelmektedir.

Son soru, “Emanet ve liyakat sahibi yeni nesilleri nasıl yetiştireceğiz? Emanet ve liyakati öğrencilerimize nasıl kazandıracacağız?”

Önce şunu netleştirmemiz gerekiyor, eğitimin amacı ehliyet ve liyakat sahibi insanlar yetiştirmektir. Eğitimin amacını bu şekilde net bir şekilde ifade etmemiz gerekiyor. Bu ehliyet ve liyakatin ölçütlerini de kendi medeniyetimizden alarak belirlememiz gerekiyor.

Ehliyet ve liyakat sahibi bir nesli ancak ve ancak ehliyet ve liyakat sahibi hocalar, ebeveynler yetiştirebilir. Bugün gençlerimizden şikâyet ediyoruz. Hayır, gençlerde sorun yok. Sorun bizde. Biz ehliyet ve liyakat sahibi değiliz. Çocuklarımız da bizim yansımamız. Onlar bizim meyvemiz.

Önce kendimizden şikâyet edelim, çuvaldızı kendimize batıralım. Biz ehliyet ve liyakat sahibi olmazsak yetiştirdiğimiz nesiller de kesinlikle ehliyet ve liyakat sahibi olamaz. Öncelikle öğretmenliği önemsememiz ge-

reliyor. Anne babalığı, ebeveynliği önemsememiz gerekiyor. Eğer Türkiye’de ehliyet ve liyakat sahibi bir gençlik yetiştirmek istiyorsak benim bir önerim var. Şu 10 maddeyi eğitim ve kültür, medeniyet politikamızın temeli yapalım.

10 TEMEL İLKE:

Birincisi, eğitimin amacı fikri bağımsızlıktır. Yani öğrencileri taklitçilikten tahkike geçireceğiz. Hedefimiz bu olmalıdır. Neyi taklit olursa olsun; İslam’ı da taklit etmesin, batıyı da taklit etmesin. Çünkü bizim kelam kitaplarımızda taklidi iman makbul değildir, tahkiki iman makbuldür. Fıkıhta da fıkıh eğitiminin amacı tahkik sahibi, müçtehit insan yetiştirmektir. İnsanları taklitçilikten kurtarmaktır. Bizim geleneğimizde bu eğitimin amacı buydu. Ama düşünün kendi dinini bile taklit yoluyla benimsemeyi yasaklayan bir medeniyetin çocukları batı medeniyeti taklitçiliği üzerine gidiyor, bunu değiştirmemiz gerekiyor.

İkincisi, eğitim sistemimizin özgün olması gerekiyor. Taklit bir eğitim sistemi yerine bizim kendi sistemimizi kendimizin kurması lazım. Elhamdülillah bu birikime de sahibiz. Bunu çok rahatlıkla yapabiliriz.

Üçüncüsü, mukayeseli eğitim metodunu benimsemeliyiz. Sadece İslam’ı değil aynı

zamanda batıyı da doğuyu da öğretelim. Küresel bir çağda yaşıyoruz. Kafamızı kuma sokarak bir yere gidemeyiz. Çin'i de çok iyi tanımamız lazım, Afrika'yı da Amerika'yı da hepsini çok iyi tanımamız lazım. Bu da mukayeseli bir eğitimle olur. Ama şu anda maalesef Avrupa merkezci bir eğitim veriliyor Türkiye'deki okullarda, bunun acilen değişmesi gerekiyor.

Dördüncü madde, bütüncül eğitim metoduna geçmeliyiz. Akademik eğitimle birlikte karakter eğitimini de vermemiz lazım. Buna bizim geleneksel eğitimde talim ve tezkiye deniliyor.

Kuran-ı Kerim'de Peygamberimizin eğitim metodu anlatılırken, "Onlara kitabı ve hikmeti talim eder ve onları tezkiye eder" deniyor. Demek ki iki eğitim metodu var. Birincisi talim, akademik eğitim, ikincisi tezkiye yani ahlaki eğitim, karakter eğitimi.

Burada tabi karakter eğitimi deyince bunun çok farklı versiyonları var, her kültüre göre değişiyor. Bizim gençlerimizi fütüvvet ahlakıyla yetiştirmemiz lazım. Bu fütüvvet önderleri Anadolu'nun İslamlaştırılmasında çok önemli rol oynamışlar. Bunların en önde gelenlerinden bir tanesi Allah rahmet eylesin Malatyalı Somuncu Baba'dır. Ve bunun Konya'da, Kayseri'de her tarafta başka bir örneği var.

Biz gençlerimizi Amerikan kültürüne mahkum etmemek

istiyorsak onlara bir alternatif sunmamız gerekiyor. Bu da fütüvvet'tir. Şu anda dünyada Türkçe'de, Arapçada, Farsçada yüzlerce fütüvvetname var gençler için ama maalesef bunlar unutulmuş.

Beşinci madde, daha küçük yaştan itibaren insanlar kabiliyetlerine, meraklarına göre farklı alanlara yönlendirilmelidir. Yani herkese uyan bir ayakkabı yok. Dolayısıyla ihtisaslaşmaya gitmemiz gerekiyor.

Altıncı madde, meraklandırarak ve uygulayarak bir eğitim sistemine geçmemiz gerekiyor, ezberciliğe son vermemiz lazım.

Yedinci madde, medeniyet bilinci kazandıran bir eğitimimizin olması lazım. Yani öğrenci bizim eğitimimizden çıktığı zaman, "Ben İslam medeniyetine mensubum" demeli ve bununla gurur duymalı. Bugün batıda birçok üniversitede 'batı mirası' diye bir ders okutuluyor. Amaç, öğrenciye "Sen batılısın" deyip eski Yunan'dan başlayan bir medeniyet bilinci ve medeniyet kimliği kazandırıp "Vay be, biz neler yapmışız, ne kahramanlarımız varmış" diyerek gurur duymalarını sağlamak. Ama maalesef bizim eğitim sistemimizde kafalar karışık. Biri bir şey söylüyor, diğeri başka bir şey söylüyor.

Sekizinci olarak; orijinalliği, yeniliği, gelenekli yenilikçilikte arayan bir yaklaşım benimsememiz gerekiyor. Geleneksiz yenilikçilik olmaz. Yenilikçilik olma-

dan da gelenek yaşayamaz. Bu ikisinin doğru oranlarda beraber olması gerekir.

Dokuzuncu olarak; etik, estetik ve metafizik alanlarını ihmal etmememiz lazım. Merhum Serif Mardin hocamız cumhuriyet dönemindeki eğitimi eleştirirken bunu söylemişti. "Cumhuriyet dönemi eğitimi iyi, doğru, güzel bunların ne olduğunu öğrencilere öğretmiyor. Etiği, estetiği, metafiziği ihmal ediyor" demişti, bunu telafi etmemiz gerekiyor.

Onuncu olarak; gençlere bir gelecek vizyonu vermemiz gerekiyor. O gelecek vizyonu da gençleri mobilize edecek ve bütün insanlığa bizim vaadimizi ifade edecek bir vizyon olması gerekiyor.

Bugün Rus gençliğinin bir gelecek vizyonu var. Çin'in bir gelecek vizyonu var, İsrail'in bir gelecek vizyonu var, İran'ın gelecek vizyonu var, AB'nin, Amerika'nın bir gelecek vizyonu var. Peki Türkiye olarak, ümmeti Muhammed olarak bizim gelecek vizyonumuz ne? Biz diyoruz ki, "Gençler çalışmıyor, koşmuyor." Ne için çalışacaklar, nereye koşacaklar? Biz bir hedef koyduk mu, koymadık. Onun için gençliğin motive olabilmesi için, mobilize olabilmesi için bir kıvılcık, bir rüyaya, bir ütopyaya ihtiyacı var.

İşte ben bu rüyanın adını 'Açık Medeniyet' olarak koydum. Peygamberimizin Medine'de kurduğu Açık Medeniyet mode-

lini yeniden canlandırıp bütün dünyaya barış ve adalet getirecek bir sistemi hedeflememiz gerekiyor. Sadece Müslümanlara değil gayri Müslimlere de, sadece Türklere değil tüm dünyaya barış ve mutluluk sunacak bir adil sistemi hedeflememiz ve bunu da gençlerimizin önüne kızıl elma olarak koymamız gerekiyor.

Karl Mannheime büyük bilgi sosyoloğu diyor ki, “Sosyal değişim ve dönüşüm ütopyalardan gelir. Ütopya yoksa sosyal değişim, dönüşüm olmaz ve realist insanlar ütopya üretmez.” Batıdan ve doğudan eğitim modeli ithal etmeye acilen son vermemiz gerekiyor. Kendi eğitim modelimizi kendimiz üretmemiz gerekiyor.

Bugün deniliyor ki, Finlandiya'nın çok güzel bir eğitim modeli var, dünyada birinci. Singapur'un çok iyi bir eğitim modeli var, dünyada birinci. Peki neden bunlar birbirini kopyalamıyor? Neden Singapur, Finlandiya'nın modelini almıyor? Neden Finlandiya, Singapur'un modelini almıyor? Yine aynı şekilde IB diye bir model var, bir de montessori var. Niye bunlar bir araya gelip kapatalım, tek bir metot yapalım demiyorlar. Çünkü hepsinin farklı olarak yetiştirmek istediği bir insan modeli var.

Şunu aklımızdan çıkarmayalım. Eğitim bir kültürün ve medeniyetin, bir ülkenin ihtiyacı olan, idealize ettiği insanı yetiştirme aracıdır.

Yani Finlandiya belli bir insanı idealize ediyor, onu yetiştirecek sistemi kurmuş. Singapur belli bir insanı idealize ediyor, onu yetiştirecek sistemi kurmuş. Biz de kendi medeniyetimizin idealize ettiği insanı belirleyeceğiz. Diyeceğiz ki, “Son ürün bu olacak”, sistemi ona göre kuracağız. Yani bugün deniliyor ki, “İyi bir eğitim sistemi kuralım.”

İyi bir eğitim sistemi kurmanın birinci şartı, “Sen buradan ne üreteceksin?” Onu belirleyeceksin, sonra da onu üretecek şekilde tasarlayacaksın. Ama o kafamızda net değilse rastgele sistem tasarlanmaz. Biz bugün Finlandiya eğitim modelini ithal

etsek iyi Finlandiyalılar yetiştiririz. Türkiye Cumhuriyeti vatan-daşı iyi Finlandiyalılar. Singapur eğitim modelini ithal etsek Türk görünümlü Singapurlu yetiştirmiş oluruz. Onun için kendimize özgü ideal Türk ve Müslüman insanı yetiştirecek eğitim modelimizi kendimiz tasarlamamız gerekiyor.

Bir eğitim sisteminin başarısı insanımızı, yani Allah'ın ve milletin bize verdiği emaneti, liyakat ve ehliyetle taşıyıp taşıyamayacağı ölçüde ne kadar yetiştirdiğimize bağlıdır. Eğer emaneti layıkıyla taşıyacak insanlar yetiştiriyorsa eğitim sistemimiz başarılıdır, yetiştirmiyorsa başarısızdır. Buna göre değerlendirmemiz gerekir.

Dışarıdan eğitim modeli ithal etmek yerine dışarıya eğitim modeli ihraç edecek bir noktayı hedeflememiz lazım. Bugün Türkiye dışarıya silah ihraç ediyor, onur duyuyoruz, seviniyoruz. Elhamdulillah güzel bir şey. Ama gerçek manada saygın bir ülke olmamız eğitim modeli ihraç ettiğimiz zaman olur, tank tüfek ihraç etmekle değil. Eğitim modeli ihraç etmekle dünyada güçlü ve saygın bir ülke haline gelebiliriz.

Eğitimin şekil boyutu var, bu çok önemli. Eğitimin ruhuna odaklanmamız lazım. Eğitim insanlara nasıl bir ruh veriyor? Fütüvvet ruhu mu aşıyor yoksa başka bir ruh mu aşıyor? Modern eğitim, modern bilim, insanları yabancılaştırıyor. Ama bu

İyi bir eğitim sistemi kurmanın birinci şartı, "Sen buradan ne üreteceksin?" Onu belirleyeceksin, sonra da onu üretecek şekilde tasarlayacaksın. Ama o kafamızda net değilse rastgele sistem tasarlanmaz. Biz bugün Finlandiya eğitim modelini ithal etsek iyi Finlandiyalılar yetiştiririz. Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı iyi Finlandiyalılar. Singapur eğitim modelini ithal etsek Türk görünümlü Singapurlu yetiştirmiş oluruz. Onun için kendimize özgü ideal Türk ve Müslüman insanı yetiştirecek eğitim modelimizi kendimiz tasarlamamız gerekiyor.

Türkiye söz konusu olduğunda yabancılaştırma iki katına çıkıyor. Kendi ülkemizden utanç duyan, nefret eden, kendi medeniyetinden aşağılık duyan nesiller ortaya çıkabiliyor.

Bizim milli eğitim olabilme-miz için milliyetiyle gurur duyan, medeniyetiyle gurur duyan insanları yetiştirebilecek yaklaşımı benimsememiz gerekiyor. Batıdan ithal sahte kahramanlara son vermemiz lazım. Batıdan ithal eğitim tarzına son vermemiz lazım. Ve imam hatiplerde olduğu gibi doğruyla batıyı, madde ile manayı, dinle bilimi, modernle geleneği, akılla vahyi, dünyayla ahireti birleştiren yeni nesiller yetiştirmemiz gerekiyor.

Bunlar batının ürettiği sahte ikilemler. Bu sahte ikilemden elhamdulillah imam hatipler kuruluyor. Din mi, bilim mi, akıl mı, vahiy mi, modernite mi gelenek mi, elhamdulillah imam hatibin verdiği yaklaşım bunu aşıyor ve dengeli bir sentez oluşturuyor.